

Hamburg ve Çevresi Atatürkçü Düşünce Derneği'nin 19 Mayıs 2019 Pazar günü düzenlediği **19 Mayıs 1919'un 100. Yıldönümünde "Gemiyle Elbe Nehir Turu"**nda Mehmet Serdar Temur'un yaptığı konuşma

Değerli konuklarımız, sayın muavin konsolosumuz Meral Akbilek Koray hanım, değerli üyelerimiz, sevgili gençler, sevgili çocuklar,

bugün önemli bir gün, Mustafa Kemal'in Samsun'da Anadolu topraklarına ayak basışının yüzüncü yılını kutluyoruz. Resmi adıyla 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı.

Burada doğup büyüyen çocuklarımız, gençlerimiz, çok küçük yaşta buralara gelenlerimiz, doğaldır pek bilmeye bilirler, onun için, 19 Mayıs'ı anlayabilmemiz için vatanın o günkü durumunu kısaca özetlemek yararlı olur diye düşünüyorum.

Fazla uzun olmasın diye 30 Ekim 1918'den başlayalım.

Osmanlı 1. Dünya savaşında yenilmiş devlet olarak 30 Ekim 1918'de Yunanistan'ın Limni adasının, Mondros limanında o zamanın emperyalist devletleri olan İngiltere, Fransa ve İtalya'yla bir Mütareke, bir Ateşkes anlaşması imzaladı. Bu anlaşma Mondros limanındaki bir gemide imzalandı. İngiltere'nin koskoca Amirallik gemisi Queen Elizabeth dururken, kendisi küçük ama emperyalistlerin adını çok önemli buldukları bir savaş gemisi olan Agememnon'da imzalandı.

Emperyalist devletler daha önceden, kendi aralarında Osmanlı'yı parçalama anlaşmaları yaptıkları için, Türklerin ana vatanını işgal etmek ve parçalamak istedikleri için, bir tahta at aldatmacasıyla Truva'yı, dolayısıyla batı Anadolu'yu işgal eden Akha Ordularının komutanı Miken Kralı Agememnon'un adını taşıyan bir gemiyi, kendi işgal planlarına çok yakıştırdıkları için özellikle seçmişlerdi. Ateşkesi, bir işgal anlaşması olarak uygulamakta kararlıydılar. Osmanlı ordusu dağıtılacak, silahları teslim edilecekti. Haksız işgaller Mondros'tan sonra hemen başladı.

Mustafa Kemal 13 Kasım 1918'de Adana dönüşü İstanbul'daydı. Öğle saatlerinde Haydarpaşa'da trenden inerken 61 gemiden oluşan İtilaf donanması İstanbul'u işgal ediyordu. Daha üç yıl önce, 1915'de Çanakkale'de durdurulan işgal donanmasının tören geçidi için İstanbul Boğazı trafiğe kapatılmıştı ve Osmanlı heyeti işgalcilere "hoş geldiniz" diyordu. Gemilerinin geçişini birkaç saat orada bekledi. Sonra onların arasından küçük Kartal İstimbotu'yla karşı tarafa geçerken "Geldikleri gibi giderler" dedi.

Altı ay İstanbul'da kaldı. Bu arada neler yapılabileceğini uzun uzun araştırdı, İstanbul'dan vatanın kurtulmasının mümkün olmadığına iyice kanaat getirdikten sonra, milli direnişin planlarını yaptı. Kendi deyimiyle "... basit bir tertiple Anadolu içlerine gitmek" istiyordu.

Samsun ve çevresindeki orduya bir müfettiş aranması fırsatını değerlendirdi. Kendi deyimiyle "Tarih bana öyle müsait şartlar hazırlamış ki..." demişti. Sözü geçen arkadaşlarını devreye sokup bu görevin kendisine verilmesini sağladı.

Hani bazen utanmadan 'Osmanlı padişahı kurtuluşu başlatması için Mustafa Kemal'i Anadolu'ya gönderdi' falan deniliyor ya; gerçek tam tersiydi. İngilizleri seven padişaha, İngilizler tarafından "direnişi durdur" talimatı verilmişti. İşte Mustafa Kemal'e verilen müfettişlik görevi de, padişaha verilen İngiliz talimatı gereğince; bölgedeki direnişi önlemek, dağıtılmamış orduları dağıtmak, halkın elindeki silahları toplamak, asayişi sağlamak, ateşkes şartlarını denetlemektir. Mondros'un 7. Maddesi'ne göre "Karışıklık çıkan yerler İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecekti."

Mustafa Kemal ve arkadaşları 15 Mayıs'ta İzmir'in işgalinden hemen bir gün sonra 16 Mayıs'ta Bandırma vapuruyla İstanbul'dan yola çıktılar. Resmi görevliler İngiliz vizesi almadan şehirden çıkamıyordu. Kızkulesi önlerinde gemide silah araması yapıldı. O silah arkadaşlarına: "Biz Anadolu'ya ne silah, ne cephane götürüyoruz; biz ideal ve iman götürüyoruz." diyordu. 19 Mayıs'ta Samsun'a ayak bastılar.

O, kendisine verilen görevin tam tersini yaptığı için, yani "tam bağımsızlık" amacıyla Milli Kuvvetleri emperyalizme karşı örgütlediği için, önce İstanbul'a geri çağrıldı, sonra da 9 Temmuz 1919'da daha Erzurum'dayken Padişah emriyle görevinden alındı. Daha sonra 24 Mayıs 1920'de kendisi ve arkadaşları için idam kararı çıktı.

Sonraki yıllarda 17 Kasım 1922'de bir İngiliz gemisiyle yurdu terk eden Padişah Vahdettin "Bu halk Sürüdür. Bu sürüye bir çoban lazım, o çoban da benim." diyen bir padişah.

Bugün burada yalnız sömürgecilere karşı, emperyalizme karşı, Atatürk'ün deyimiyle "zalimlere" karşı verilen kutsal bir savaşın başlangıcını kutlamıyoruz. Bugün burada, sömürgecilerle işbirliği yapan, halkını sürü olarak gören sultanların kişisel egemenliğinden ulusal egemenliğe geçişin, kurtuluşun da başlangıcını kutluyoruz. Yüz yıl önce bugün Samsun'da sultana karşı "milli egemenlik" ayak bastı.

Atatürk'ün "Benim doğum günüm" dediği 19 Mayıs, bizi biz yapan bir tarihin başlangıcıdır. Ruhü "tam bağımsızlık"tır. Yani siyasi, mali, ekonomik, adli, askeri, her konuda tam bağımsızlık. Yüz yıl önce bugün Samsun'da emperyalizme karşı "tam bağımsızlık" ayak bastı.

Biz bu savaşı büyüklüğünü yoksulluğundan alan bir orduyla başardık. Bu savaşta "Ateşi ve ihaneti gördük." (N. Hikmet) Ama bu savaş yalnız bir askeri hareketle sınırlı değildi, yalnız toprak için de yapılmadı. Mustafa Kemal daha Sakarya savaşı sonrası şöyle diyordu: "Hiçbir zafer amaç değildir. Zafer ancak kendisinden daha büyük olan amacı elde etmek için gereken en belli başlı araçtır." "Bundan sonra pek önemli zaferlere kavuşacağız. Fakat bu zaferler süngü zaferleri değil, iktisat ve ilim zaferleri olacaktır."

Cumhuriyetle birlikte orta çağı yaşayan bir din, bir tarım toplumunda devrim yapıldı. Artık en gerçek yol gösterici bilim ve akıl olmalıydı. Bilimsel düşünen, sorgulayan akla sahip fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür insanlar yetişmeliydi.

İşte 19 Mayıs bütün bunların başlangıcı. "Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı" dediğimiz bu bayramda bütün Cumhuriyet devrimleri Samsun'a ayak bastı. Aydınlanma, laiklik, kadının insanlık onuruna yakışan hakları, çağdaşlaşma, demokrasi de ayak bastı.

Milli Mücadelenin başlangıcının yüzüncü yılını kutluyoruz. "Atatürk'ün askeriyiz" diyoruz. "Atatürk'ün askeri" olmak yalnız askeri bir kavram değil, Atatürk'ün manevi mirasçıları olarak hem uygar, hem çalışkan, hem akıldan, bilimden yanaysanız, hem vatanseverseniz, O'nun devrimlerini yaşatmakta kararlıysanız, dünyada barıştan yanaysanız; "Atatürk'ün askerisiniz!"

Biliyorsunuz, vatan görevi tamamlanırsa "terhis" olunur. O zaman Turgut Özakman'dan esinlenerek şöyle diyelim: Bizim yaşadıkça terhis olmaya niyetimiz yok!

Kurtuluş Kuruluştadır.
19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramınız kutlu olsun.

Mehmet Serdar Temur
Hamburg
19 Mayıs 2019